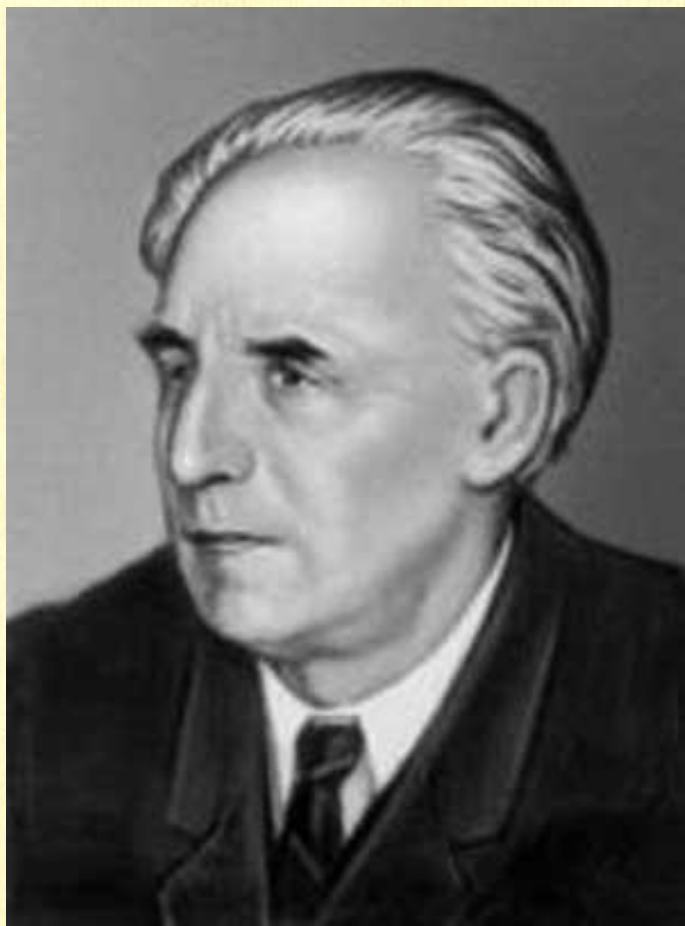

**Григорій
Косинка
(Стрілець)
«В житах»**

- За своє коротке життя Григорій Косинка встиг написати небагато, але й цей доробок свідчить, що в його особі українська література мала талановитого співця української бідноти, дітям якої тільки «СНИТЬСЯ МОЛОКО», глибокого знавця свого народу і його мови.

П. Панч

- Тонкий психолог, життєлюб, людинолюб, письменник визначного, наскрізь самобутнього таланту, істинний продовжувач художніх традицій Стефаніка і Черемшини, Коцюбинського і Васильченка — такий був Косинка...

Євген
Шабліовський

Портфоліо

- При народженні:
Григорій Михайлович
Стрілець
- Псевдонім : Косинка
- Дата народження:
29 листопада 1899
- Місце народження:
с. Щербанівка,
Обухівський
повіт, Київська
губернія.
- Дата смерті: 15 грудня
1934 (35 років)

письменника:

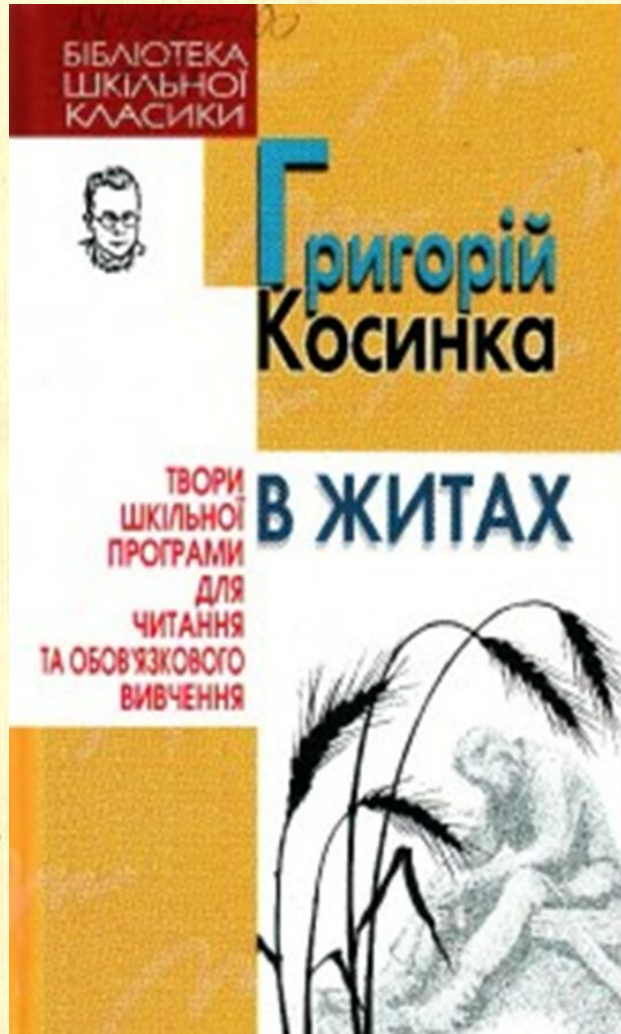
- Місце смерті: Київ
- Національність:
українець
- Мова творів:
українська
- Рід діяльності: прозаїк
- Роки активності:
1919–1934
- Жанр: оповідання,
імпресіоністична
новела

- Я вважаю, що письменник повинен правдиво відобразити дійсність, історію наших часів. Дезертири були, і я їх не обминаю, як не обминав босяків М. Горький.

Г. Косинка

Новела

«В житах»:

- **Новела «В житах»:**
- уперше надруковано у львівському журналі «Нова культура» (1922, № 2);
- виправлену й відредаговану автором новелу опубліковано в журналі «Життя й революція» (1925, № 6-7).
- Отож датою першого надруку вважають

Тема

твору:

- показ одного дня
втікача-
дезертира
Корнія Дізіки,
який став
найщасливішим у
його житті, бо
приніс зустріч із
його долею –

Удяцю

Ідея

твору:

- з'ясування сенсу людського існування; уславлення однієї короткої життєвої миті, яка ставить нас перед вибором і дає орієнтири на майбутнє

Жанр твору:

Імпресіоністична новела — невеликий за обсягом прозовий епічний твір про незвичайну життєву подію з несподіваним фіналом, сконденсованою та яскраво вимальованою дією, у якому автор висловлює миттєві почуття ліричного героя, відмовляється від ідеалізації свого персонажа, показує

- **Головне** в такому творі - змалювати навколишній світ так, щоб було зрозуміло, що робиться в душі героя.
- **Імпресіонізм** — художній напрям, заснований на принципі безпосередньої фіксації вражень, спостережень, співпереживань. Сформувався у Франції в другій

Визначальні риси

імпресіонізму:

- зображується не сам предмет, а враження від нього);
- відмова від ідеалізації;
- часопростір ущільнюється й подрібнюється, предметом мистецької зацікавленості стають уривчасті фрагменти, відбиті у свідомості
- імпресіоністи орієнтуються на почуття, а не на розум;
- герой цікавий «пасивною» здатністю сприймати, реагувати на зовнішні збудники, бути носієм, навіть колекціонером вражень;
- найпоширенішим

Порівняння

Реалізм

- **Портрет** Несе об'єктивну інформацію про людину (вік, вигляд, соціальний стан, вдача тощо).
- **Пейзаж** Точно окреслює місце подій, характеризує суспільство, епоху.
- **Герой** Прагнення до типізації і узагальнення.
- **Дійсність** Є такою, якою ми її бачимо, все піддається вивченню, має певну причину, відбувається в певній послідовності за законами логіки.

двох методів:

Імпресіонізм

- **Портрет** Фактично неінформативний, складається з кольористичних деталей.
- **Пейзаж** Не містить відомостей про ландшафт, замість них подаються звукові враження.
- **Герой** Кожна людина індивідуальна, тому є щось незбагненне в її поведінці, психіці, навіть у перебігу життя.
- **Дійсність** Зображення дійсності в момент сприйняття. Письменник висловлює своє враження

Елементи імпресіонізму

в новелі:

- **Зорові образи:**
- Сивий степ; важкий колос схилився до землі; старий чорногуз; сірі, гарні очі, розпатланий чуб, ще дитяче обличчя; крайкована синіми льонами плахта з вівса, ячменю...; копит горить під сонцем; степова дичка – запалена, засмажена

Елемент імпресіонізму в новелі:

- **Слухові образи:** Сонце... сміється
- з мене крильцями бджіл:
«дізік, дізік...»;
- у мене почали дзвонити коси, серпи; солдат... вигукує, стріляючи з ляку; степ... дзвонить хвилями; десь над ухом б'ється крильцями джміль, гуде; нерви уже не співають, а тільки дзвонять тихо: «Дзінь, дінь!..»; впало на дорогу її слово: – змінилася; шептали колоски; дзвонить у такт степу

Елементи імпресіонізму в новелі:

- *Нюхові, запахові образи, смакові, дотикові:*
- *Городи пахнуть полином, м'ятою п'яні гречки;*
- *вітер ... теплий, ніжний гарячий вітер*

Новела «В житах» з однойменної збірки засвідчує орієнтацію письменника на

стефанівський тип письма.

Вона досить коротенька за обсягом, має досить суттєве значення, оскільки саме ця риса є найхарактернішою в письмі Г. Косинки: він умів декількома фразами, нюансом світлотіней, образом або символом передати найширшу гаму почуттів, думок, ідей. Недарма ж класик української новелістики

Василь Стефаник

Назва

новели:

- Корній Дізіка, від особи якого ведеться розповідь, зі своєї волі опинився в банді отамана Гострого, тому став дезертиром і переховується в житах.

Звідси — назва новели.

- «В житах» — це не лише місце дії, це багатогранний **символ**, що уособлює в собі й життя селянина, і його ставлення до навколишнього світу, і

Тлумачення головного

прізвища героя:

- «Що таке «дізік»? Дізік — страшно для мене слово, бо воно нагадує мені про дійсність — раз, а друге — в нашій революційній термінології це є **дезертир**, а я, товариші, саме до них і належав!»

Символи новели:

- **Житнє поле** — єдиний свідок поневірянь героя, єдиний друг і захисник його — перетворюється у спогадах, свідомості героя у своєрідного повіреного у всі земні таїни, навіть більше: житнє поле стає **самим життям**. Саме жито-життя здатне пробудити, повернути до сприйняття земних радостей і мертвих, і живих.

Символи новели:

- Тваринне існування Корнія до зустрічі з Уляною скоріше нагадувало смерть, аніж повноцінне життя. Але почуття любові до Уляни врешті перемагає страх за життя. Корній забуває про небезпеку, що йому загрожує, і піднімається з землі назустріч любові, навперейми справжньому життю.

Жито, жити,

Схема

подій:

Герой

- Корній Дізіка – дезертир, який разом з бандою прибував до рідного села.

Протагоніст

- **Уляна** – його кохана. Вона любить.

Словник – протагоніст (головна дійова особа у художньому творі, зазвичай протиставляється антагоністові).

Мета

- Знайти пристановище, їжу, але не потрапити на очі односельчан.

Мета

- Бути щасливою із коханою людиною.

Для Корнія в той лише один «щасливий» день із життя: жита, «червона хустка Уляни» і він сам — єдине мірило буття на землі, усе інше — потім. Корнію не хочеться згадувати про те, що мучить його совість, а саме розстріл комуніста Матвія Киянчука, у якому він,

Він молодий, трохи іронічний

«ми, дезертири, — народ бойовий», але спраглий до життя.

«...Мені хочеться співати, як співають старі, коли згадають молодість, а я ще хочу співати!»

Вітаїстичність

(лат. *Vita* — життя) — риса модерністської літератури перших десятиліть ХХ століття, що виявилась у погляді на стихію життя як першооснову світових процесів.

- В українській літературі вітаїстичність позначилась на формуванні «романтики вітаїзму» з її настановою на перетворення світу, формування активної, сильної

Гра «Впізнай художній засіб».

- 1. ранок, заплаканий у росах, молодий і трохи засоромлений сонцем

метафора

- 2. міцні, рівні, сильні (ноги)
- епітети
- 3. народ бойовий

інверсія

- 4. вирішив не снідять: хіба можна до служби Божої хоч рісочку до рота брати?!

іронія

- 5. льогкі хліба, проноситься іскрою іронія

фразеологізми

- 6. китиці, мов пучки калини
очі сині-сині, мов льон

порівняння

- 7. Ой що ж бо то за ворон...

пісні

- 8. «Хочеш на коліна, до сонця?»
риторичні питання

- 9. Дзвони, степе! П'яні жита,
розступіться!

поетичне звертання

- 10. – Здрастуй! — і стала.
- – Здорова будь, Уляно! – хотів посміхнутись і не міг.

діалог

-

Літературний диктант

- 1. Я пам'ятаю хороше тільки ранок.
-Ну, ну...вже цілуватися лізе!
Це сказано до...
- 2. Дізік – страшне слово, бо в революційній термінології це...
- 3. До села йти небезпечно, тому оповідач вирішив йти левадами у...
- 4. Оповідач, Корній Дізік, вирішив не снідати. Хіба можна до служби Божої...
- 5. Степ для Дізіка знайомий, як і його «японочка», тобто...
- 6. Гнилищанський багач Дзюба проїхав дорогою. З кимось розмовляв про тих, хто вночі приходив з винтовкою до вікна і гукає...

Літературний диктант

- 7. Згадавши розстріляного комуніста Матвія Киянчука і те, що коли його вели, Корній думає, що він був...
- 8. Побачивши на дорозі червону хустку, Корній устав і йде назустріч в надії, що хоч...
- 9. Од здивування підсунув на лоба картуз. Перед Корнієм стояла...
- 10. Дівчина рвонулася до Корнія і крикнула, що вони з ним...
- 11. Поклавши голову на коліна Уляні, Корній думав про неї, що це була загублена в житах...
- 12. На запитання, чи Уляна й досі його любить, дівчина назвала Корнія ...
- 13. Корній Дізік п'яний від щастя в житах, і йому плювають на смерть, йому хочеться...

Відповіді на літературний диктант:

- 1-сонця
- 2-дезертир
- 3-жита
- 4-хоч рісочку до рота брата
- 5-обріз рушниці
- 6-Дайош!
- 7-молодець
- 8-пиріжка дасть
- 9-справжня Уляна
- 10-не вороги
- 11- його доля
- 12- безстидником
- 13- співати

Домашнє завдання:

- *Написати
твір-
мініатюру:
Як би склалось
життя героя,
якби він не став
дезертиром?*

